

Aika 27.11.2019, klo 14:04 - 16:25

Paikka Rovaniemen koulutuskuntayhtymä, Korvanranta 50

Käsitellyt asiat

- § 126 Kokoukseen osallistujat**
- § 127 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 128 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 129 Työjärjestyksen hyväksyminen**
- § 130 Ajankohtaiset asiat**
- § 131 Ilmoitusasiat 11/2019**
- § 132 Lapin koulutuskuntayhtymään tutustuminen**
- § 133 Sote- uudistukseen valmistautuminen**
- § 134 Tarkastuslautakunnan lausunto hallintosäntöluonnoksesta**
- § 135 Investointi ja rahoitus kaupungin oman taseen ulkopuolelta**
- § 136 Kaupungin elinvoima ja kaupungin edunvalvonta**
- § 137 Jäsenten suorittama toimielinseuranta 1.6.-15.10.2019**
- § 138 Kokouksen päättäminen**

Saapuvilla olleet jäsenet

Jaakko Huttunen, puheenjohtaja
Mari Jolanki, 1. varapuheenjohtaja
Matti Pöykkö
Sisko Koskiniemi
Antti Väänänen, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Juuso Kataja, sihteeri
Saija Niemelä-Pentti, Rovaniemen koulutuskuntayhtymän johtaja, kuultavana § 132,
saapui 14:30, poistui 15:09

Poissa

Anna Suomalainen
Eemeli Kajula
Petri Keihäskoski
Rauni Jokelainen, vs. erityissuunnittelija
Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Allekirjoitukset

Jaakko Huttunen
Puheenjohtaja

Juuso Kataja
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

04.12.2019

27.11.2019

Mari Jolanki

Mari Jolanki
§ 134

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla
(5.12.2019) alkaen.

Juuso Kataja

§ 126

Kokoukseen osallistujat

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki
jari.kotimaki@rovaniemi.fi
tarkastuspäällikkö

Toimielimeen valitut

JÄSEN	VARAJÄSEN
Jaakko Huttunen pj	Vesa Puuronen
Mari Jolanki varapj	Marjatta Koivuranta
Sisko Koskiniemi	Rosa Vetri
Petri Keihäskoski	Heikki Poranen
Eemeli Kajula	Antti Väänänen
Matti Pöykkö	Pekka Mäkelä
Anna Suomalainen	Sari Hänninen

Muut osallistujat / kuultavaksi kutsutut:

Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö
Juuso Kataja, toimistosihteeri, kokouksen sihteeri
Rauni Jokelainen, vs. erityissuunnittelija (virkavapaa kaupunkitarkastajan virasta)
Saija Niemelä-Pentti, Rovaniemen koulutus kuntayhtymän johtaja, kuultavana § 132

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa kokouksen saapuvilla olevat jäsenet, muut saapuvilla olevat henkilöt ja poissaolijat.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."
Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi kokoukseen saapuvilla olevat jäsenet, muut saapuvilla olevat henkilöt ja poissaolijat.

§ 127

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Kokouksen päätösvaltaisuuden osalta todetaan Kuntalain 103 §:n määräys, jonka mukaan toimiten on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Valtuusto on kuntalain 90 §:n nojalla määrännyt hallintosäännössä toimielinten kokousmenettelystä. Määräykset koskevat mm. kokouksen koollekutsua sekä kokouksesta ilmoittamista ja esityslistan julkaisua. Hallintosäännössä ei ole määräaika kokouksen koollekutsumiseksi.

Hallintosäännön 138 §:n mukaisesti kokouksen puheenjohtaja toteaa onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Keskustelun jälkeen puheenjohtaja toteaa tarkastuslautakunnan kokouksen olevan laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Hallintosäännön § 143 5 mom: "Toimiten voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimiten voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta." Tarkastuspäällikön poissaolon vuoksi tarkastuslautakunta päätti, että kokouksen asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

Puheenjohtaja totesi keskustelun jälkeen kokouksen olevan laillinen ja päätösvaltainen.

§ 128

Pöytäkirjan tarkastus

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Hallintosäännön 150 §:n mukaisesti pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjan tarkastaja. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Rovaniemen kaupungissa on lisätty sähköisten palveluiden käyttöä pyrkien saamaan nopeutta ja kustannusten säästöä myös hallinnollisiin kuluihin.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään sähköpostitse. Pöytäkirjan varsinainen allekirjoitus tehdään seuraavan kokouksen alussa.

Toimielin päättää pöytäkirjan tarkastajan valinnan lisäksi tarkastuksen aikarajasta, joka ajoittuu kokouspäivästä lukien seuraavan seitsemän päivän sisälle.

Pöytäkirja julkaistaan kokouksesta kahdeksantena päivänä kaupungin verkkosivuilla. Julkaisun päivämäärä merkitään pöytäkirjaan, eikä pöytäkirjoja kuuluteta ilmoitustaululla.

Kokouksen päättyessä ei ole erillistä päätösasiaa pöytäkirjan tarkastamisesta.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Kokouksen pöytäkirjantarkastajaksi valitaan Mari Jolanki. Todetaan, että pöytäkirjan tarkastuksen aikaraja on keskiviikko 4.12.2019.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."

Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta valitsi pöytäkirjan tarkastajaksi Mari Jolangin ja totesi tarkastuksen aikarajan.

§ 129

Työjärjestyksen hyväksyminen

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä (Hallintosääntö 140 § 2. mom).

Toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa yksimielisellä päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa (Hallintosääntö 141 § 1. mom).

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta käsittelee asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimitella voi erityisestä syystä päätätä, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."

Tarkastuslautakunta päätä, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta päätä käsitellä asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Tarkastuslautakunta päätä siirtää §:n 135 ja §:n 136 käsittelyn seuraavaan kokoukseen.

§ 130

Ajankohtaiset asiat

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunnan kokouskäytäntöön kuuluu kokouksen yhteydessä annettava ajankohtaiskatsaus. On asioita, joilla voi olla merkitystä tarkastuslautakunnalle silloinkin, kun asia ei edellytä käsittelyä päätösasiana. Katsauksessa lähtökohtana on lyhyt suullinen kerronta ja sen jälkeen mahdollinen keskustelu.

-Joululounas: Kaupungilla ei ole yhtenäistä käytäntöä eri toimielinten joululounaasta. Tarkastuslautakunta on perinteisesti nautinut joululounaan kokouksensa yhteydessä. Käytäntöä on tarkoitus jatkaa 18.12.2019 pidettävän kokouksen yhteydessä.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Merkitään tiedoksi lautakunnalle kokouksessa annettavat ajankohtaiset asiat.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."

Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta kuuli ajankohtaiset asiat ja merkitsi tiedoksi.

§ 131

Ilmoitusasiat 11/2019

ROIDno-2019-787

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Liitteet

1 Vuoden 2019 väestönmuutostiedot + vertailu 2011-2019.pdf

Rovaniemen kaupungin väestömäärä syyskuussa 2019 oli *63.075 asukasta*. Vuodesta 2011 kasvu on ollut 2.638 asukasta. Väestönkasvua selittää erityisesti maahanmuutto (+1705 asukasta nto) sekä viime vuoteen saakka luonnollinen väestönkasvu eli syntyneiden enemmisyys kuolleisiin verrattuna (+ 1168 asukasta nto).

Luonnollinen väestönlisäys on pysähtynyt. Ensi vuonna kuolleisuus ylittää jo syntyneiden määrän, mikäli suunta pysyy ennallaan. Tästä väistämättä seuraa vinoutuma väestörakenteeseen, sekä jo 2030-luvulta alkaen ongelmia huoltosuhteeseen.

Koko Lapin maakunnan väki on vähentynyt 2011-2019 lähes 6000 asukalla (maakunnan asukasluku syyskuussa 2019 oli 177.373). Koko Lapin alueen elinvoimasta etua nauttivalle Rovaniemelle kehitys on huolestuttava.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."

Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta merkitsi ilmoitusasiat tiedoksi.

§ 132

Lapin koulutuskuntayhtymään tutustuminen

ROIDno-2018-3219

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Rovaniemen kaupungin tarkastuslautakunta on pitänyt säännönmukaisia kokouksiaan kaupungin omien kokoustilojen ulkopuolella. Tällöin lautakunnalla on ollut mahdollista saada arviointia edistävää tietoa, sekä käsityksiä eri organisaatioiden toiminnasta. Tarkastuslautakunnan marraskuun kokous järjestetään Lapin koulutuskuntayhtymän ylläpitämän Lapin koulutuskeskus Redun tiloissa.

Lapin koulutuskuntayhtymän jäsenkuntia ovat Rovaniemen kaupungin ohella Kemijärvi, Kittilä, Ranua, Kolari ja Sodankylä. Rovaniemi on 65% osuudellaan koulutuskuntayhtymän suurin omistaja. Vastaavalta 65% osuudeltaan koulutuskuntayhtymä luetaan kaupungin konsernilaskelmiin.

Rovaniemen kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 vuoden 2019 talousarvion ja siinä paitsi peruskunta Rovaniemeä, myös sen konserniyhteisöjä koskevat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Koulutuskuntayhtymä/Redun osalta tavoitteet esitetään 2019 talousarviossa s.117-118. Redu mainitaan myös uimahallihankkeen yhteydessä (s. 92). Redu tulisi käyttämään uimahallia koulutuskäytössä myöhemmin laadittavan sopimuksen mukaisesti. Valtuusto päätti vuoden 2020 talousarviokäsittelyn yhteydessä 11.11.2019, että uimahallihanke käynnistyisi vuonna 2022.

Kaupunginhallitus on 18.11.2019 § 400 vielä antanut lausunnon Rovaniemen koulutuskuntayhtymän rakentamis- ja investointiohjelmasta. Kuten esittelytekstistä ilmenee, kaupungin ja kuntayhtymän yhteisesti ratkaistavat kiinteistöasiat eivät liity yksinomaan uimahallihankkeeseen vaan myös mm. opetuskäytössä oleviin kiinteistöihin.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt kuntayhtymän johtaja Saija Niemelä-Penttiä esittelemään lautakunnalle koulutuskuntayhtymän sekä koulutuskeskus Redun toimintaa ja taloutta.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta merkitsee tiedoksi kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet kaupunkikonserniin luettavalle Lapin koulutuskuntayhtymälle.

Lautakunta kuulee koulutuskuntayhtymän johtaja Saija Niemelä-Pentin esityksen koulutuskuntayhtymän sekä koulutuskeskus Redun toiminnasta ja taloudesta.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä." Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta merkitsi tiedoksi kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet Lapin koulutuskuntayhtymälle.

Lautakunta kuuli koulutuskuntayhtymän johtajaa Saija Niemelä-Pentti esityksen koulutuskuntayhtymän sekä koulutuskeskus Redun toiminnasta ja taloudesta. Lautakunta merkitsi esityksen tiedoksi.

Saija Niemelä-Pentti saapui paikalle tämän pykälän käsittelyn alussa kello 14:30 ja poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen kello 15:09.

Tarkastuslautakunta piti tauon tämän pykälän käsittelyn jälkeen kello 15:10-15:22.

§ 133

Sote- uudistukseen valmistautuminen

ROIDno-2018-3219

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Liitteet

- 1 Sote- ja maakuntauudistukseen valmistautuminen.doc
- 2 sote-uudistukseen valmistautuminen.pdf

Tarkastuslautakunta arvioi suunnitelmansa mukaisesti sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua Rovaniemen kaupungin näkökulmasta. Vaikka sote- ja maakuntareformi eivät tapahtuneet viime hallituskaudella ja valmistelu keskeytyi keväällä 2019, uudistuksen tarve ei kuitenkaan ole kadonnut.

Nykyinen Antti Rinteen johtama hallitus on linjannut sote-rakennemuutoksen yhdeksi strategiseksi kokonaisuudekseen. Uudistuksessa otetaan huomioon aiempien vaalikausien valmistelu. Myös maakunnallisella ja kunnallisella on perusteltua pyrkiä hyödyntämään aiemman valmistelun aineistoa sekä valmistelusta opittua.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa nousee esille mm. seuraavia kysymyksiä:

-Miten viime hallituskauden sote-uudistus eteni valtakunnallisesti? Entä maakuntatasolla Lapissa?

-Miten sote- ja maakuntauudistukseen on valmistauduttu Rovaniemellä toiminnan suunnittelun kautta?

-Miten valmistautuminen on vastuutettu Rovaniemellä toimielin- ja viranomaistasolla?

-Miten valmistautuminen on jatkunut sen jälkeen, kun Sipilän hallitus erosi ja maakuntavalmistelu päättyi?

Toimistosihteeri Juuso Kataja esittelee tarkastuslautakunnalle kokouksessa sote- ja maakuntauudistuksen vaiheita sekä sitä miten kaupunki on valmistautunut uudistukseen.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta kuulee toimistosihteeri Juuso Katajan esityksen sote- ja maakuntauudistukseen valmistautumisesta. Esitys merkitään tiedoksi.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä." Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta kuuli toimistosihteeri Juuso Katajan esityksen sote- ja maakuntauudistukseen valmistautumisesta. Lautakunta merkitsi esityksen tiedoksi. Tarkastuslautakunta seuraa sote- ja maakuntauudistuksen etenemistä.

§ 134

Tarkastuslautakunnan lausunto hallintosäätöluonnoksesta

ROIDno-2019-2062

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Kaupunginvaltuuston päätös organisaatiouudistuksesta

Kaupunginvaltuusto päätti 11.11.2019 §100 organisaatiouudistuksesta. Päätöksen mukaan organisaatiouudistus tulee voimaan 1.1.2020. Uusi hallintosäntö tuodaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi vuoden 2019 aikana. Ja ennen valtuuston käsittelyä hallintosäännöstä pyydetään vielä tarkastuslautakunnan lausunto.

Aikataulu

Aikatauluksi on ennakoitu että hallintosäätöluonnoksen valmistuessa se tulisi kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 2.12.2019. Ja hallintosäntö tulisi valtuuston päätettäväksi viikkoa myöhemmin 9.12.2019. Tuolloin valtuustolla tulisi olla tarkastuslautakunnalta edellytetty lausunto

Lausunnon antamiselle aika on kohtuuttoman lyhyt ja hallintosäännön (90§, 91§) kannalta aikataulu on vaikeasti sovitettavissa. Jotta tarkastuslautakunnan lausunto olisi jaettavissa valtuustolle esityslistan mukana 4.12.2019, edellyttäisi se että tarkastuslautakunta perehtyisi ja antaisi lausunnon kolmessa päivässä siitä kun sen kaupunginhallitus osaltaan hyväksyi.

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan vastaamaan hallinnon ja talouden tarkastuksesta. Lautakunta on asetettu myös arvioimaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista, sekä tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta kaupunkikonsernissa. Lautakunnan kolmas kuntalakiin perustuva tehtäväkokonaisuus liittyy sidonnaisuusilmoitusten valvontaan.

Ennakollisen lausunnon antaminen hallintosäännöstä on vaikeasti sovitettavissa tarkastuslautakunnan tehtäviin: Jos kyse on laillisuuskyseistä, tehtävä ei voi kuulua tarkastuslautakunnalle. Jos kyse on arvioinnista, lautakunnan rooli on nimenomaan jälkikäteisarviointi.

Tarkastuslautakunta on antanut kehittämisehdotuksia

Kaupunginvaltuusto on pyytänyt ennakollista lausuntoa. Valtuustolle on syytä lausua pidättäytyen kuitenkin esittämästä sellaista, joka sulkee mahdollisuuden myöhemmin palata asiaan arvioinnin yhteydessä.

Tarkastuslautakunta on viime vuosien arviointikertomuksissa tuonut valtuustolle tiedoksi havaintoja ja kehittämisehdotuksia, joiden huomioimista voinee arvioida hallintosäätölausunnossa. Esillä on ollut ainakin 1) konsernitalous sekä talouden vaikuttavuuden huomiointi johtamisessa ja päätöksenteossa, 2) kaupunkistrategia ja

pitkäjänteisen kuntasuunnittelun huomiointi, 3) työllisyyden hoito ja sen organisointi, 4) poliittisen johtamisen ja virkaorganisaation johtamisen erilaiset roolit, 4) omistajuus ja omistajaohjauksen järjestelyt, 5) toimitilahallinto ja kaupungin toimitilajohtaminen 6) palveluverkkoasiat.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta keskustelee valtuuston pyytämästä lausunnosta. Päätösesitys annetaan kokouksessa

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."

Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta keskusteli valtuuston pyytämästä lausunnosta ja päätti, että tarkastuslautakunta ei sille määrätty tehtävät huomioiden voi antaa ennakkollista lausuntoa hallintosäännöstä. Tarkastuslautakunta voi esittää käsityksensä myöhemmin muun arvioinnin yhteydessä.

Puheenjohtajan selostuksen pohjalta tarkastuslautakunta päätti, että pöytäkirjan tarkastus tämän pykälän osalta suoritetaan heti kokouksen jälkeen.

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus

§ 135

Investointi ja rahoitus kaupungin oman taseen ulkopuolelta

ROIDno-2018-3219

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Liitteet

1 Vaihtoehtoiset investointien toteutus- ja rahoitustavat.pdf

Tarkastuslautakunta edellytti tilintarkastusraportoinnin yhteydessä selvitystä toimitila-investoinneista, jotka kaupunki on toteuttanut omaan taseeseen otettavan lainan sijasta vaihtoehtoisilla rahoitus- ja toteutustavoilla. Lautakunta edellytti myös selvitystä investointihankkeiden valmistelusta ja toimivallasta.

Kunnallisten palvelujen järjestäminen on toimitilasidonnaista. On vain vähän palveluja, jotka järjestetään ilman toimitiloja. Toimitilat ovat merkittävä kustannuserä riippumatta siitä, onko tilat kunnan tai kuntakonsernin omat, vai hankitaanko ne sopimuksin ulkopuoliselta taholta. Kustannuksien tarkastelussa on ylläpitokulujen ohella huomioitava pääomakustannukset ja mm. sopimusehtojen kustannusvaikutukset.

Kuntaliiton asiantuntijan esitys investointien toteutus- ja rahoitustavoista

Tarkastuslautakunta kuulee kokouksessa etäyhteyden välityksellä Kuntaliiton erityisasiantuntijan Jari Vaineen esityksen erilaisista toteutus- ja rahoitustavoista kuntien investoinneissa. Esitys ei ota kantaa Rovaniemen päätöksiin ja toimitilaratkaisuihin, vaan tuo laajempaa kuvaa siitä, miten investointien toteutus- ja rahoitusmallit vaikuttavat talouteen, sekä minkälaisia riskienhallinnan kysymyksiä kuntien on hyvä huomioida toimitilaratkaisuissa.

Mikä on kaupunginvaltuuston tahto toimitila-asioissa?

Toimitiloihin liittyvä tahtotila ei ole selkeä kaupunginvaltuuston 11.12.2017 hyväksymässä pitkän aikavälin ratkaisuihin ohjaavassa kaupunkistrategiassa. Toimitilaratkaisuja on tehty osana talousarviopäätämistä, jolloin aikaperspektiivi on ollut kolmelle vuodelle ulottuva suunnittelukausi. Ohjausta on otettu Omistajapolitiittisista linjauksista. Linjaukset on asiantuntemuksella laadittu, mutta niistä päätettiin jo edellisen valtuustokauden aikana (KV 16.5.2016).

Kaupunki on tehnyt yksittäisiä investointiratkaisuja vuokrasopimusmallilla eli siten taseen ulkopuolisena järjestelyinä. Talousarviokäsittelyyn 11.11.2019 saakka valtuusto ei ollut määritellyt kantaa laajemman investointikokonaisuuden toteuttamiseksi taseen ulkopuolisella leasingjärjestelyllä. Leasingissa kaupunki ei näennäisesti velkaannu, mutta on sopimuksella sidottu 20-25 vuodeksi velan kaltaiseen tilanteeseen. Valtuusto torjui leasingratkaisun.

Velkaantumisen taittuminen ei ole näköpiirissä vaan velkaantuminen syvenee. Valtuuston tulisi osana strategiasta päättämistä kauaskantoisesti linjata,

tehdäänkö toimitilainvestoinnit velkana taseeseen vai velkaannutaanko sopimuksin. Strategisen tahdon määrittelyyn saa tukea omistajapoliittisista linjauksista niitä tarpeellisin osin päivittäen.

Investointien toteutustavat

Perinteisesti kunnat ovat toteuttaneet investointeja urakkamallilla pitäen toteutuksen ja talouden kontrollin itsellään. Allianssi on puolestaan tilaajan, suunnittelijan ja urakoitsijan yhteistyösopimus, jolla toteutetaan mm. isoja sairaalahankkeita. Elinkaarimalli on toteutustapa, jossa yksittäisen toimitilainvestoinnin riskit ulkoistetaan palveluntuottajalle.

Toteutustavan otsikointi ei kerro sopimuksen todellisesta sisällöstä. Esimerkiksi elinkaarimalli voi laadittavan sopimuksen perusteella sisältää rahoituksen tai se voi asettaa laajoja ylläpitovelvoitteita käyttäjälle. Toteutuksen yhteydessä ei riitä taloudellinen ja tekninen tarkastelu, vaan erityistä merkitystä tulee antaa juridisille seikoille eli sopimusehtoihin perehtymiselle.

Rahoituksen vaihtoehdot lähes rajattomat

Muun kuin taseen kautta toteutettavien investointihankkeiden nimikkeet vaihtelevat. Puhutaan vuokrasopimusmallista, rahoitusleasingista, sale and lease -mallista, kiinteistöleasingista, elinkaarimallista jne. Rahoitusmarkkinoilta ja sijoittajatahoilta on tarjolla lähes rajattomasti erilaisia malleja, joilla kunta voi toteuttaa investoinnit siten, että ne eivät tule näkyviin taselainana. Kunnalle voidaan tarjota esimerkiksi sopimusta jossa rahoitusvastuu sopimuskauden alussa on korostetun alhainen ja jossa lunastusvastuu ajoittuu kauas tulevaisuuteen seuraavalle sukupolvelle.

Sopimusosaamisen vaatavuudesta saa kuvan esimerkiksi perehtymällä kuntaliiton ja rakennusteollisuuden sopimusmallipohjaan elinkaarihankkeesta. Huomioitavia yksityiskohtia on yli 50 sivun verran. https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/elinkeinoasiat/elinkaarimalli/kuntaliitto_elinkaarihankkeen-palvelusopimusmalli.pdf

Valtuusto määrännyt toimitilat Liikelaitoksen johtokunnan vastuulle

Valtuusto delegoi toimivaltaa hallintosäännöllä. Toimivalta on *sääntösidonnaista*. Edes valtuusto itse ei voi päättää toisin esimerkiksi talousarvion yhteydessä. Valtuusto on hallintosäännössä määrännyt Liikelaitoksen johtokunnan toimivaltaiseksi toimitilasioissa. Toimitilaoperaattoina se vastaa "toimitilojen rakennuttamisesta, ylläpidosta ja vuokrauksesta kaupungille ja edelleen kaupungin eri toimitilojen käyttöön" (HS 33§). Johtokunnan alaisuudessa on rakennushankkeita toteuttava Tilaliikelaitos.

Jos Liikelaitoksen johtokunnan alaisen tilaliikelaitoksen investointi/pitkävaikutteinen meno ylittää 1 miljoonan euron, asia on saatettava kaupunginhallituksen ratkaistavaksi (H 26§ 5k). Jotta johtokunta voi tietää velvollisuudesta saattaa asia kaupunginhallituksen ratkaistavaksi, on välttämätöntä, että laskelma (< 1 milj €) kirjoitetaan julki esittelytekstissä.

Hallintosääntö ei määrää, että kaupunginhallituksen päättäessä sille saatetun yli 1 milj € hankkeen toteutuksesta, se myös muulta osin siirtyisi johtokunnalta

kaupunginhallitukselle. Liikelaitoksen johtokunta pysyy kaupungin toimitila-operaattorina - kaupunginhallituksen rooli on olla laajemmin kaupungin hallinnon ja talouden johtamisesta vastaava toimielin.

Kaupunginhallituksen ja liikelaitoksen johtokunnan roolit toimitilahankkeissa ovat jo pidempään näyttäneet epäselvinä. Asia käy ilmi mm. Lappia-talon korjaushankkeesta tehdyssä 2017 tarkastuksessa. Vuoden 2018 arviointikertomuksessa kriittiset havainnot koskivat kaupungintalon korjaustoimista päättämistä.

Vuokramalli ja päätöksentekoprosessit

Vuokramalli on taseen ulkopuolinen toimitilajärjestely. Vuokramallissa kaupunki kilpailuttaa rakentamisen ja vuokraa tilat kilpailutuksen voittaneelta rakennuttajalta esim. 20 vuoden ajalle. Lähtökohta on että vuokranantaja ei voi siirtää sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman kaupungin suostumusta. Ja määräaikaisen sopimuskauden jälkeen voidaan sopimuksessa edellyttää etuoikeutta lunastaa rakennus tai jatkaa vuokrasopimusta. Kaupunki on toteuttamassa Etelärinteen ja Mustikkaharjun päiväkotihankkeet sekä Nämänkiepin palvelutalon ns. vuokramallilla.

Molemmat päiväkotihankkeet ovat käynnistyneet toimialan (koulutuslautakunnan) tarveselvityksestä. Ja molemmat päiväkodit ovat valmistumassa siten, että niiden odotetaan vastaavan toimialan/tilojen käyttäjän hinta- ja laatuodotuksia. Mutta päätöksenteko toimitiloista näyttyy sekavalta, epäjohdonmukaiselta ja toimivaltarajoja kyseenalaistavalta. Etelärinteen päiväkotihanke siirtyi koulutuslautakunnalta 27.6.2019 §90 suoraan 20.8.2019 kaupunginhallituksen ratkaistavaksi. Nämänkiepin palvelutalohankkeesta vuokramallilla kaupunginhallitus päätti osana talousarviokäsittelyä 25.10.2019 §355. Asiaa ei tuolloin oltu päätösasiana käsitelty kaupungin toimitiloista vastaavan liikelaitoksen johtokunnassa.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta kuulee Kuntaliiton erityisasiantuntijan esityksen kuntien toimitila-investoinneista.

Tarkastuslautakunta keskustelee investointihankkeista, jotka kaupunki toteuttaa taseen ulkopuolisin järjestelyin.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä." Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunta päätti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseen.

§ 136

Kaupungin elinvoima ja kaupungin edunvalvonta

ROIDno-2018-3219

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Kunnan tulee asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujen järjestämisen ohella edistää alueensa elinvoimaa (kuntalaki 1§). Laissa ei määritellä mitä elinvoimalla tarkoitetaan; elinvoima voi tarkoittaa terveyteen liittyvää seikkaa, mutta yhtälailla sillä voidaan viitata väestörakenteeseen, huoltosuhteeseen, tai elinkeinoelämän asemaan kunnassa. Työsuunnitelmansa mukaisesti tarkastuslautakunta arvioi elinvoima-asioita.

Elinvoima kaupunkistrategiassa ja talousarviossa

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa visiona todetaan ” Elinvoimainen arktinen pääkaupunki”. Elinvoimaisuus kytkeytyy strategiassa erityisesti kaupunkikeskusta lähellä olevien yritysten sekä matkailuelinkeinon kehittymiseen. Strategiassa olevat maininnat kylien elinvoimaisuudesta liittyvät elinvoiman kuntalaisiin sekä heidän kokemukseen ja osallisuuteen.

Vuoden 2109 talousarviossa elinvoima niinkään kytkeytyy erityisesti elinkeinoihin. Vain kylien osalta elinvoima käsitetään laajempaan ja kuntalaista koskettavana asiana. Elinvoima-asiat on määrätty kaupunginhallitukselle ja sen alaisuudessa toimivalle elinvoimapalvelujen vastualueelle.

Elinvoimapalvelujen tehtäväalue talousarviossa määritelty erityisen laajaksi. Se vastaa mm. elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamisesta ja sitä kautta verotulojen kasvattamisesta, kansallisesta ja kansainvälisestä edunvalvonnasta, työllisyyden edistämisestä, viljelijäväestön palveluista, kaupunkikonsernin viestinnästä, kaupungin henkilöstölinjauksista, innovatiivisen kehitysympäristön rakentumisesta (TA 2019 s 62).

Kasvuohjelmalla varmistetaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä

Rovaniemen kaupungin elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamisen toimenpiteet perustuvat kaupunginhallituksen 31.10.2018 §410 hyväksymään Kasvuohjelmaan. Ohjelma korvasi aiemmin voimassa olleen elinkeino-ohjelman. Kasvuohjelma painottaa lukuisilla maninnoillaan kilpailukykytekijöitä. Se mitä kuntia tai keitä kaupunki kasvuohjelmallaan haastaa, ei selkeästi käy ilmi.

Kasvuohjelmassa on tunnistettu viisi kilpailukykytekijää. Ne ovat 1) maankäyttö ja toimintaympäristö, 2) osaaminen ja yhteistyö, 3) työllisyys ja osaavan työvoiman saanti, 4) kasvu ja kansainvälistyminen sekä 5) imago ja markkinointi.

Kasvuohjelman toimenpiteitä ohjaa konsernijaosto. Ohjelman toteutuksesta raportoidaan vuosittain kaupunginhallitukselle. Saadun selvityksen mukaan kasvuohjelmasta raportointi on menossa 11.12.2019 pidettävään konsensijaoston kokoukseen ja edelleen konsensijaostolta kaupunginhallitukselle.

Kasvuohjelman käytännön toimia on toteuttanut ostopalveluna lähinnä konserniyhtiö Rovaniemen Kehitys Oy. Kehitys ja sen tytäryhtiö Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy raportoivat konsernijaostolle kahdesti vuodessa palvelusopimusten toteutumisesta. Tänä vuonna raportoinnit ovat toteutuneet kokouksissa 6.2.2019 ja 20.8.2019

Kaupungin etujen valvonta

Kaupungin etujen valvonta on kaupunginhallituksen lakisääteinen tehtävä (Kuntalaki 39§ 3k). Myös maakuntien liitot – meillä Lapin Liitto – voivat edunvalvontaa harjoittaessaan ”antaa myös jäsenkuntien puolesta erilaisia lausuntoja ja kannanottoja” (HE 268/2014).

Talousarviossa kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta on määrätty elinvoimapalvelujen vastuualueen tehtäväksi. Tehtäväksi on määrätty myös kaupungin edunvalvonta työllisyysasioissa. Edunvalvonnan konkreettistista suunnitelmista tai jo toteutuneista toimenpiteistä on vaikea löytää tietoa. Ei ole selviä lukuja, kuinka paljon edunvalvontaan käytetään varoja vuosittain. Vrt. henkilöstön edunvalvontaan on varattu tälle vuodelle 417.900

Edunvalvonnan sisällöstä on viitteitä Kasvuohjelmassa. Sen mukaan edunvalvonta tarkoittaa lähinnä logististen yhteyksien varmistamista, sijoittumispalveluja teollisuuden palveluille, kuljetuksille ja matkailuyritystoiminnalle sekä sijoittumispalveluja alueellistamisen tilanteissa.

Elinvoimapalvelujen talous, organisointi ja henkilöresurssit

Talousjärjestelmässä (tabella) elinvoimapalveluihin on vuodelle 2019 osoitettu 14,7milj € määrärahat. Tästä elinkeinojen kehittämiseen on kohdennettu 3,1 milj€ sekä elinkeinoin ja kansainväliseen yhteistyöhön 0,3 milj€. Työllisyyspalveluihin on osoitettu 7,9milj€, henkilöstöpalveluihin 2,2 milj€ sekä viestintäpalveluihin 0,7milj€. Myös kaupunginjohtajan palkkausmenot 0,21 milj€ katetaan elinkeinopalveluista.

Organisointi on ollut vaikea todentaa päätöksistä. Rovaniemen kasvuohjelman 2019-2020 organisaatiokaavion mukaan elinvoimapalveluita johtaa kaupunginjohtaja. Henkilöstö ja viestintäpalvelut ovat puolestaan suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Yhteensä elinvoimapalveluissa on 34 henkilöä, joista 15 henkilöä elinvoimajohtajan alaisuudessa.

On syytä huomioida se työpanos, jonka kaupunki hankkii ostopalveluna. Elinkeinojen kehittämiseen osoitetusta 3,1 milj€ budjetoiduista varoista valtaosan (2,7milj€) kaupunki käyttää ostopalveluihin

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Merkitään tiedoksi. Tarkastuslautakunta jatkaa elinvoima-asioiden arviointia

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä."
Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.
Tarkastuslautakunta päätti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseen.

§ 137

Jäsenten suorittama toimielinseuranta 1.6.-15.10.2019

ROIDno-2017-1194

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat päätöksentekoa ajalta 1.6. - 15.10.2019 eri toimielimissä niin sanottujen nimikkolautakuntiensa osalta. Tarkastuslautakunta käsitteli jäsenten suorittamaa toimielinseurantaa kokouksessaan 29.10.2019 § 123. Käsittely seuraavien toimielinten osalta jäi suorittamatta:

-Ympäristölautakunta & Sodankyläntien aluelautakunta / Anna Suomalainen

-Tilaliikelaitoksen johtokunta & Alakemijoen aluelautakunta / Sisko Koskiniemi

-Yläkemijoen aluelautakunta / Eemeli Kajula

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Tarkastuslautakunta kuulee selostukset ja raportoinnin jäsenten suorittamista toimielinpäätösten seurannasta ajalla 1.6. - 15.10.2019. Merkitään tiedoksi.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä." Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Lautakunta kuuli ja merkitsi tiedoksi jäsenten suorittamat seuraavat toimielinseurannat:

-Sisko Koskiniemi: tilaliikelaitoksen johtokunta, Alakemijoen aluelautakunta

Tarkastuslautakunta päätti, että seuraavat toimielinseurantojen selostukset käsitellään seuraavassa kokouksessa:

-Eemeli Kajula: Yläkemijoen aluelautakunta

-Anna Suomalainen: ympäristölautakunta, Sodankyläntien aluelautakunta

§ 138

Kokouksen päättäminen

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Kotimäki

jari.kotimaki@rovaniemi.fi

tarkastuspäällikkö

Hallintosäännön 150 §:n mukaan toimielimen pöytäkirjan tulee kertoa mm. kokouksen alkamis- ja päättymisajat.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Kotimäki, tarkastuspäällikkö

Puheenjohtaja toteaa kokouksen päättyväksi, sekä toteaa kokouksen päättymisajan.

Puheenjohtaja toteaa seuraavan kokouksen ajankohdan, joka on 18.12.2019 klo 09.00. Kokouspaikka ilmoitetaan myöhemmin.

Päätös

Hallintosäännön §:n 143, 5 mom. mukaan "toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä." Tarkastuslautakunta päätti, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16:23 ja totesi seuraavan kokouksen ajankohdaksi 18.12.2019 klo 09.00. Kokouspaikka ilmoitetaan lähempänä kokousta.